

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ผู้วิจัย ได้เสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเรียงลำดับตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์
- ตอนที่ 2 ความเป็นมาของ โรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัย
- ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 1 บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

ความหมายของบทบาท

ชนิดา รัชพลเมือง (2525: 63) ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึงการปฏิบัติ ตามสิทธิและหน้าที่ของสถานภาพ ดังนั้นบทบาทจึงเป็นเพียงแต่พฤติกรรมของสถานภาพ เช่น ครู มีหน้าที่อบรมสั่งสอนนักเรียน

อุทัย หิรัญโต (2526: 197-198) ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึง หน้าที่ (function) หรือพฤติกรรมอันพึงคาดหมาย (expected behavior) ของบุคคลแต่ละคนใน กลุ่มหรือในสังคมหนึ่ง ๆ หน้าที่หรือพฤติกรรมดังกล่าวโดยปกติเป็นสิ่งที่กลุ่มหรือสังคมนั้นกำหนด ขึ้น ฉะนั้นบทบาทจึงเป็นแบบแห่งความประพฤติของบุคคลในสถานะหนึ่งที่มีต่อบุคคลอื่น ใน สถานะอีกอย่างหนึ่งในสังคมเดียวกัน กล่าวได้ว่า บทบาท คือ แบบแห่งปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (patterns of interaction) ของมนุษย์ บทบาทของบุคคลในสถานะอย่างหนึ่งที่มีต่อบุคคล ในอีกสถานะหนึ่งย่อมไม่เหมือนกัน เพราะแบบแห่งปฏิสัมพันธ์แตกต่างกัน สิ่งที่กำหนดบทบาทของ บุคคล เช่น อายุ เพศ ตำแหน่งในครอบครัวและตำแหน่งในระบบการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527: 169) กล่าวถึงบทบาทว่าเกิดมาจากความประพฤติ (ส่วนตัว) กับหน้าที่(องค์การกำหนดให้ปฏิบัติ) มักจะใช้คู่กับคำว่าหน้าที่ บทบาทจะเกิดขึ้นได้ ต้องประสานความประพฤติส่วนตัวของบุคคลให้เข้ากับหน้าที่ที่หน่วยงานกำหนดให้ปฏิบัติ จึงจะ

ปรากฏบทบาทที่แท้จริงในองค์การและในสังคมที่คนส่วนใหญ่ต้องการ

คิมบอล ยัง และ เรมอนด์ ดับเบิลยู แมค (Kimball Young and Raymond W. Mack 1965: 131-132) ได้กล่าวถึงบทบาทว่า บทบาทคือ หน้าที่ของตำแหน่ง เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งหนึ่งตำแหน่งใด สิ่งที่ติดมากับตำแหน่งซึ่งเป็นสิ่งกำหนดสำหรับตำแหน่งนั้นเรียกว่า บทบาท

มอร์แกน (Morgan 1951: 395) ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมซึ่งบุคคลที่ดำรงอยู่ในตำแหน่งทางสังคมจะปฏิบัติ

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า บทบาทหมายถึง การปฏิบัติตามหน้าที่ที่สอดคล้องกับตำแหน่งทางสังคมของแต่ละบุคคล ซึ่งไม่คงที่ จะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่แตกต่างกันไป

จอร์จ เฮร์เบิร์ต มีด (George Herbert Mead อ้างถึงใน ชนิตา รักษ์พลเมือง 2525: 99-101) ได้วิเคราะห์บทบาทของครูไว้ดังนี้

1. บทบาทตามความคาดหวัง (Prescribed role) เป็นบทบาทที่รัฐ ครูใหญ่ ผู้ปกครอง นักเรียน หรือชุมชน คาดหวังไว้ว่าครูจะต้องมีบทบาทอะไรบ้าง
2. บทบาทตามการรับรู้ (Perceived role) เป็นบทบาทที่ครูแต่ละคนรับรู้ว่าตัวเองมีบทบาทอย่างไร โดยที่คำนึงถึงขอบเขตและหลักการสำคัญของอาชีพครู เช่น มีบทบาทในการอบรมสั่งสอนทั้งในวิชาการและสั่งสอนศีลธรรมจรรยา
3. บทบาทที่แสดงจริง (Enacted role) เป็นบทบาทที่ครูแสดงออกจริง ๆ ในรูปพฤติกรรม ซึ่งเห็นได้ชัดในวิธีการสอนของครู

จากการจำแนกบทบาทออกเป็น 3 ด้านดังกล่าว จะเห็นว่า บทบาทที่ครูได้ปฏิบัติจริง เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่ครูได้ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย ส่วนบทบาทที่คาดหวัง เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่บุคคลอื่นคาดหวังหรือต้องการจะให้ครูปฏิบัติ

ความหมายของค่านิยม

สมพร เทพสิทธิ์า (2525: 1) ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า หมายถึงความรู้สึก ความคิด ความเชื่อว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการปรารถนา ควรมีความ

พนัส หันนาคินทร์ (2526: 18) มีความเห็นว่าค่านิยม หมายถึง การยอมรับนับถือ และพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนมีอยู่ต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นวัตถุ ความคิด อุดมคติ รวมทั้งการกระทำในด้านเศรษฐกิจ สังคม จริยธรรมและสุนทรียภาพ ทั้งนี้ โดยได้ทำการประเมินค่าจากทัศนะต่าง ๆ โดยถี่ถ้วนและรอบคอบแล้ว

สาโรช บัวศรี (2526: 13) ให้คำจำกัดความของค่านิยมว่า หมายถึงสภาพ (หรือการกระทำ) บางประการที่เราเชื่อ (หรือนิยามนั่นเอง) ว่า ควรยึดถือหรือยึดมั่นเพื่อจะได้

บรรลุลึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมาย

แจ๊ค อาร์ เฟรนเกล (Jack R. Fraenkel 1977: 6) กล่าวถึงค่านิยมว่า หมายถึง ความคิดหรือความคิดรวบยอดของบุคคลต่อสิ่งที่คิดว่ามีความสำคัญในชีวิต เมื่อบุคคลมีค่านิยมในสิ่งใด เขาจะเห็นว่าการกระทำหรือความพยายามเพื่อให้บรรลุในค่านิยมนั้น มีค่าและควรกระทำ

เจมส์ มิลเลย์ (James Miley 1981: 295) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง ความคิดเฉพาะบุคคลหรือโดยส่วนรวมต่อสิ่งที่ปรารถนา ค่านิยมอาจจะเริ่มจากสิ่งที่มีความหมายเฉพาะบุคคลจนกลายเป็นส่วนของแบบอย่างทางวัฒนธรรม ค่านิยมมีอิทธิพลต่อการเลือกวิธีดำเนินการและจุดหมายปลายทาง รวมทั้งเป็นเกณฑ์ของการประเมินจุดมุ่งหมายหรือการกระทำ

ราธส์, ฮาร์มิน และซิมอน (Rath, Harmin and Simon อ้างถึงใน สุมน อมรวิวัฒน์ 2527: 33-34) ให้ความหมายว่า ค่านิยม เป็นแนวทางวิถีชีวิต เป็นเกณฑ์สำหรับให้เราได้เลือกว่า เราจะทำอะไรในกาลเทศะ ความสามารถ และสถานการณ์ที่เราต้องเผชิญ นอกจากนี้ ค่านิยมยังเป็นแนวทางไปสู่พฤติกรรมของเราอีกด้วย

จากแนวความคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า ค่านิยมหมายถึง ความคิด ความเชื่อ ความยึดถือ และการยอมรับของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยได้พิจารณาไตร่ตรองแล้วว่ามี ความสำคัญและมีคุณค่าต่อชีวิต ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและวิถีชีวิตของบุคคล โดยที่ค่านิยมนั้น อาจไม่ใช่สิ่งที่ถูกต้องหรือดีงามเสมอไป

ประเภทของค่านิยม

สมพร เทพลีธา (2525: 2) แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่านิยมที่พึงประสงค์หรือค่านิยมบวก และค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์หรือค่านิยมลบ ดังนี้

ค่านิยมที่พึงประสงค์ เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความสุข ความเจริญ แก่บุคคล สังคมและประเทศชาติ เป็นค่านิยมที่ตรงกับหลักธรรมของศาสนา เช่น ค่านิยมในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต การมีระเบียบวินัย ความเคารพพ่อแม่ ครูอาจารย์ ความนิยมไทย

ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ เป็นค่านิยมที่ขัดหรือไม่ตรงกับหลักธรรมของศาสนา เป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความทุกข์หรือความเสื่อมแก่บุคคล สังคม และประเทศชาติ

เต็มศิริ บุญยสิงห์ (ม.ป.ป.: 32-38) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมทางลบ เป็นส่วนของค่านิยมในทางไม่ดี นำมาแต่ความเสื่อมเสีย และความเสียหาย เช่น บูชาเงินเป็นพระเจ้า ชอบความหุรหุราฟุ่มเฟือย ทำบุญเอาหน้า ชอบแสวงหาอำนาจ ชอบความสบายโดยไม่ต้องทำงานหนัก เป็นต้น

2. ค่านิยมทางบวก เป็นส่วนของค่านิยมในทางที่ดี มีประโยชน์ต่อสังคม สังคมจะดีขึ้นหรือเสื่อมลงก็ขึ้นอยู่กับค่านิยม เช่น การยกย่องคนกล้าหาญเสียสละ ความรักชาติ ความมีเมตตา ความมีวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ เป็นต้น

เสวีรพงษ์ วรรณปก (2524: 52) ได้แบ่งค่านิยมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ค่านิยมในแง่ลบ หมายถึง การยึดถือปฏิบัติที่ไม่ดี หรือไม่ถูกไม่ควร ซึ่งมีลักษณะที่เห็นได้ชัด 2 ประการ คือ

1.1 สิ่งที่ดีตรงข้ามกับคุณธรรม คุณธรรมในที่นี้หมายถึง คุณธรรมสากล ที่มนุษย์ส่วนใหญ่มีความเห็นร่วมกันว่าเป็นความดี เป็นแบบฉบับที่ควรประพฤติเพื่อความสงบสุขของสังคม

1.2 การยึดถือคุณธรรมผิด ๆ ทั้งในสาระและรูปแบบ สาระ หมายถึง แก่นหรือเนื้อแท้ของหลักธรรม ส่วนรูปแบบ คือ โครงร่างสำหรับให้เนื้อแท้ั้นเกาะยึดตลอดถึงเปลือกนอกที่ห่อหุ้มสาระนั้นให้คงอยู่

2. ค่านิยมในแง่บวก หมายถึง ค่านิยมในการปฏิบัติในสิ่งที่ดี ซึ่งก็คือคุณธรรมนั่นเอง

ค่านิยมโดยทั่วไป อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ค่านิยมที่พึงประสงค์หรือค่านิยมในทางบวก อันเป็นค่านิยมที่ทำให้เกิดความสงบสุข ความเจริญ ความดีงามแก่ตนเองและสังคม เช่น ค่านิยมเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความซนหมั่นเพียร การมีระเบียบวินัย ค่านิยมอีกประเภทหนึ่งคือ ค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์หรือค่านิยมทางลบ ซึ่งเป็นค่านิยมในทางไม่ดี นำมาซึ่งความเสื่อมเสีย เช่น ค่านิยมเรื่องความทรูทร่าพุ่มเฟิอຍ การแสวงหาอำนาจ เป็นต้น

ทฤษฎีค่านิยม

จากการศึกษาเรื่องค่านิยม ได้มีการสรุปไว้เป็นทฤษฎีต่าง ๆ ดังนี้

ทฤษฎีค่านิยมของ เอ็ม โรคิช (M. Rokeach)

โรคิช (Rokeach อ้างถึงใน สุนทรีย์ โคมิน และสนิท สัมครการ 2522: 12) ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องค่านิยมของมนุษย์ว่าตั้งอยู่บนฐานคติเกี่ยวกับธรรมชาติแห่งค่านิยมของมนุษย์ 5 ประการดังต่อไปนี้คือ

1. จำนวนของ "ค่านิยม" ที่แต่ละคนมีนั้นจะมีอยู่ไม่มากนักและอยู่ในข่ายที่จะนับและศึกษาได้

2. ความแตกต่างของ "ค่านิยม" จะแสดงออกทางระดับ (degree)

3. ค่านิยมต่าง ๆ สามารถจะนำมาจัดรวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้

(Value Systems)

4. ค่านิยมของมนุษย์สามารถจะสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคม และสถาบัน

สังคมต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้อาจถือได้ว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม

5. ผลที่ตามมาคือว่า ค่านิยมของมนุษย์จะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์ ในเกือบทุกรูปแบบที่นักสังคมศาสตร์สนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์

ทฤษฎีการให้ค่านิยมของ จอห์น ดิวอี้ (John Dewey)

แนวคิดตามทฤษฎีของดิวอี้ (Dewey อ้างถึงในประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523: 13) อาจสรุปเป็นประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมเกิดจากความปรารถนาของบุคคลที่จะปรับตัวให้เข้ากับ ความจำเป็น และความต้องการในสภาพชีวิตของเขา คือ เมื่อบุคคลได้มีประสบการณ์กับปัญหา เช่น ความขาดหรือความขัดแย้งระหว่างตัวเขากับสิ่งแวดล้อม สิ่งที่เขาให้คุณค่ายอมเป็นสิ่งที่สนองความต้องการได้เหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอยในสภาพการณ์ของเขา

2. ค่านิยมก่อให้เกิดแรงกระตุ้น สร้างเป้าหมาย ความมุ่งหวังถึงสิ่งที่ยอมรับบุคคลจึงเกิดความต้องการและความสนใจที่จะแสวงหาวิธีการและหนทางให้ได้สิ่งที่ยอมรับ

3. การให้ค่านิยมเป็นพฤติกรรมที่สามารถศึกษาได้ด้วยวิธีการเชิงวิทยาศาสตร์ ในรูปของการสังเกต การวิเคราะห์ การทดสอบและนิรนัย

4. การทำความเข้าใจกับค่านิยมได้อย่างแท้จริง ขึ้นอยู่กับความสามารถวิเคราะห์ถึงความต้องการในปัจจุบันของบุคคล และการคาดคะเนว่าเขาจะได้รับความพึงพอใจได้ในสภาพการณ์ใดและด้วยวิธีการใด กับทั้งต้องมีการวิเคราะห์ประเมินใหม่อยู่เสมอ

จากทฤษฎีค่านิยมดังกล่าว สรุปได้ว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งจะมีระดับความแตกต่างกันออกไปตามสภาพของสังคมที่ต่างกัน และยังเป็นแรงกระตุ้นพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปตามรูปแบบนั้น ๆ

วิธีการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

การปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะมีผลกระทบต่อค่านิยมของสังคม หากคนในสังคมใดมีค่านิยมที่ถูกต้อง สังคมก็ย่อมเจริญก้าวหน้า และในทางกลับกันถ้าแต่ละคนมีค่านิยมตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา ก็ย่อมจะส่งผลในทางตรงกันข้าม การอบรมจึงมิใช่หน้าที่ของฝ่ายใดโดยเฉพาะ แต่ควรเป็นหน้าที่ของครอบครัว โรงเรียน รวมทั้งสังคมด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า ผู้ใหญ่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นบิดามารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนพระภิกษุ ล้วนมีหน้าที่ในการปลูกฝังอบรมเด็กด้วยกันทั้งสิ้น

วิธีการที่ใช้ในการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กนั้น นักวิชาการหลายท่านได้เสนอวิธีการไว้แตกต่างกัน ดังนี้

พินัส หันนาคินท์ (2526: 97-98) ได้เสนอวิธีการที่จะปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. สร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นต่อจริยธรรมหรือค่านิยมที่ต้องการให้เกิดขึ้น ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การชี้ให้เห็นประโยชน์และคุณค่าของคุณสมบัตินั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติตัวของครูที่จะต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน

2. ให้ความรู้ว่าจริยธรรมและค่านิยมเหล่านั้น หมายความว่าอย่างไร มีวิธีการปฏิบัติอย่างไรบ้าง มีขอบเขตเพียงใด

3. ให้มีการปฏิบัติตามจริยธรรมและค่านิยมนั้น ๆ และมีการติดตามการปฏิบัติตนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องทั้งในและนอกโรงเรียน

คณาจารย์คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2527: 62-63) ได้เสนอวิธีการปลูกฝังค่านิยมซึ่งใช้กันมาแต่ดั้งเดิม มีหลายวิธี เช่น

1. การกำหนดตัวอย่าง โดยชี้ให้เห็นตัวอย่างเก่า ๆ ที่เคยมีผู้ทำกันมาแล้วในอดีต

2. การชักจูงให้เชื่อตาม โดยให้เหตุผลแสดงถึงข้อดีข้อเสียเกี่ยวกับค่านิยมต่าง ๆ

3. การจำกัดสิ่งให้เลือก โดยกำหนดให้เลือกอย่างจำกัดจากสิ่งที่เป็นที่ยอมรับกันแล้วโดยทั่วไปเท่านั้น

4. การให้สิ่งจรรโลงใจ โดยแสดงถึงอารมณ์ชื่นชมต่อค่านิยมบางสิ่งที่คุณชอบให้ปรากฏชัดเจน

5. การกำหนดกฎเกณฑ์ โดยกำหนดว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิดและให้รางวัลหรือลงโทษเพื่อย้ำให้เด่นชัดถึงข้อกำหนดเหล่านั้น

6. การอ้างถึงวัฒนธรรมหรือศาสนา โดยการบอกว่าในอดีตเชื่อกันมาอย่างนั้นหรือเคยทำกันมาเป็นประเพณีมาอย่างนั้น

7. การระลึกถึงด้วยสามัญสำนึก โดยใช้สามัญสำนึกของแต่ละบุคคลในการรู้สึกผิดชอบชั่วดี

วิธีการต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นเป็นวิธีการที่ใช้กันมาจนถึงปัจจุบันนี้ บางวิธีใช้ได้ผลบ้าง ไม่ได้ผลบ้าง หรือได้ผลมากบ้าง น้อยบ้าง แล้วแต่กรณี

นอกจากวิธีการที่จะปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์แล้ว ยังมีข้อควรคำนึงถึงหลักต่อไปนี้ด้วยคือ

1. เฝงเลี้ยงถึงการปฏิบัติมากกว่าเนื้อหา ทั้งนี้เพราะสิ่งที่เราต้องการ คือ การปฏิบัติตามจริยธรรมและค่านิยมนั้น ๆ มากกว่าความสามารถที่จะจดจำเนื้อหาหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ ด้วยเหตุนี้วิธีสอนและการวัดผลจึงต้องให้สอดคล้องกับหลักการแห่งจริยธรรม และค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังหรือพัฒนาด้วย

2. จริยธรรมและค่านิยมที่จะสอนนั้น ควรจะได้กระทำในทุกระดับชั้น โดยมี

การปลูกฝังและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การสอดแทรกเข้าไปในวิชาต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง นอกจากนั้นการอบรมเป็นสิ่งที่ไม่ได้

3. การประพจน์และปฏิบัติตัวของครูจะต้องให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการปลูกฝังและพัฒนาให้แก่เด็ก การคัดเลือกครูเข้าทำการสอนในโรงเรียนจะต้องพึงเล็งถึงความประพจน์เป็นอันดับแรก

ฉะนั้น ในการปลูกฝังและพัฒนาค่านิยมในตัวเด็ก จึงควรระมัดระวังถึงผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาอันยาวนานอย่างต่อเนื่อง ในการปลูกฝัง โดยต้องมีการวิเคราะห์และประเมินให้แน่ใจก่อนว่า เราต้องการจะปลูกฝังค่านิยมอะไรให้แก่เด็ก รวมทั้งวิธีการที่จะใช้ปลูกฝังด้วย ซึ่งจำเป็นต้องใช้การสังเกตและใช้หลักจิตวิทยาพัฒนาการช่วยด้วยจึงจะได้ผลตามต้องการ

บทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นครูในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์นั้น มิใช่เพียงแต่เป็นผู้นำทางปัญญา และศิลปวิทยาให้แก่เด็กเท่านั้น บทบาทที่สำคัญคือเป็นผู้นำทางจรรยาด้วย โดยการนำหลักธรรมทางศาสนามาให้การสั่งสอน ฝึกฝน อบรมบ่มนิสัย ให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังค่านิยมอันดีงามตามที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก ซึ่งสุนน อมรวิวัฒน์ (2527: 36-39) ได้จำแนกบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ออกเป็นบทบาทด้านต่าง ๆ 5 ด้าน โดยเรียงลำดับตามขั้นตอนอย่างเป็นกระบวนการดังนี้

1. บทบาทในฐานะที่เป็นผู้จัดสภาพแวดล้อม และสถานการณ์ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ และฝึกการปรับตัว

พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นครู สามารถจัดสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ได้หลายแบบ ทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ ที่จะทำให้เด็กได้เกิดประสบการณ์ และได้ฝึกการปรับตัวในทางที่ดีขึ้น เด็กจะเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อหน้าที่การงาน ประเทศชาติ มีความขยันหมั่นเพียรในการศึกษาเล่าเรียน การทำงานและการประกอบอาชีพ ถ้าเขาได้เรียนรู้จากสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่เป็นเช่นนั้น และในทางตรงข้ามเขาก็อาจมีความคิดมีพฤติกรรมที่แตกต่าง ไปจากที่กล่าวมาได้เช่นกัน ถ้าสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์เป็นไปในลักษณะที่ตรงข้าม พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นครูจึงสามารถนำหลักธรรมมาเป็นแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อม และประสบการณ์ เพื่อปลูกฝัง อบรมบ่มนิสัยให้เด็กมีค่านิยมที่ดีงาม อันเป็นการสอนจริยศึกษาที่ดีที่สุดในชีวิตประจำวันได้

2. บทบาทในฐานะเป็นผู้ให้ข่าวสาร ความรู้ และข้อเท็จจริงด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมแก่เด็ก

การจัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน หรือการศึกษานอกระบบที่บ้านและในชุมชน ย่อมจะต้องมีการให้เนื้อหาสาระที่เป็นหลักการเพื่อนำไปสู่วิถีปฏิบัติ การอบรมเลี้ยงดู และการสอนที่ดีมีใช้เป็นการปล่อยปละละเลยให้เด็กลองผิดลองถูก และเรียนรู้ไป ตามยถากรรม พระสงฆ์ในฐานะที่เป็นครูต้องสามารถใช้เทคนิควิธีนำหลักธรรมมาสั่งสอนเด็กให้ รู้จักจริงและรู้แจ้ง อีกทั้งสามารถนำข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาสนทนา เชื่อมโยงให้ หลักธรรมนั้น ๆ สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา โดยการใช้นิဗ္ဗာ

3. บทบาทในฐานะที่เป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้เลียนแบบ

คำพังเพยของไทยได้กล่าวไว้ว่า "ลูกไม่ยอมหล่นไม่ไกลต้น" พ่อแม่เป็นคน อย่่างไร ลูกย่อมเป็นคล้ายอย่างนั้น ครูทำตนอย่างใดศิษย์ย่อมทำตนอย่างนั้น สังคมไทยปัจจุบันนี้ บุคคลที่พ่อจะเป็นปูชนียบุคคลของเด็กได้ก็คือ พ่อแม่ ครู และพระสงฆ์ บุคคลทั้ง 3 ประเภทนี้จึง จำเป็นต้องถึงพร้อมด้วยการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกศรัทธา นิยมยกย่องและ ปฏิบัติตาม

พระสงฆ์นั้นเป็นหนึ่งในองค์สามซึ่งเป็นหลักชัยของพระพุทธศาสนา และเป็นที่พึ่ง ของประชาชน จริยาวัตรและกิจวัตรของพระสงฆ์จึงเป็นเหมือนชีวิตในอุดมคติที่เป็นแบบอย่างที่ดี พระสงฆ์จึงเป็นแบบอย่างของผู้ปฏิบัติธรรม มีความแจ่มใส สාරวม สงบ สะอาด และเรียบง่าย เมื่อเด็กได้พบพระสงฆ์ เขาจะได้เห็นแบบอย่างของการสำรวมตนและรู้สึกถึงความเมตตากรุณา เด็กควรได้รู้ว่า มิใช่แต่พระสงฆ์เท่านั้นที่เป็น "สุปฏิปันโน" ได้ ตัวเด็กเองก็เป็นสุปฏิปันโนได้ เช่นกัน

4. บทบาทในฐานะที่เป็นผู้ป้องกันทางเสื่อม และ เป็นผู้ส่งเสริมให้เด็กพัฒนา พฤติกรรมไปในทางที่ดี

บทบาทด้านนี้ย่อมเป็นที่เข้าใจกันดีอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องอธิบาย หากแต่จะ เพิ่มเติมวิธีการที่ผู้ใหญ่พึงปฏิบัติ เพื่อป้องกันทางเสื่อมและส่งเสริมพฤติกรรมดีแก่เด็กดังต่อไปนี้คือ

4.1 ผู้ใหญ่ต้องไม่แยกตนออกจากเด็ก ดังที่มักจะพูดกันว่า "โลกของผู้ใหญ่" และ "โลกของเด็ก" คนที่แยกกันอยู่คนละสังคมจะมีความเข้าใจกันได้อย่างไร ผู้ใหญ่จึง ต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด มีความรัก เมตตา เอาใจใส่ และเห็นสิ่งอื่นใดต้องมีความเข้าใจ เด็กทั้งในด้านพัฒนาการ ความรู้สึกนึกคิด และปัญหาของเขา

4.2 ความใกล้ชิดและความเข้าใจเด็กทำให้ผู้ใหญ่สามารถ "ป้องกัน" ได้มากกว่าการแก้ไข ผู้ใหญ่จึงเป็นผู้ที่ "แนะทางดี ชี้ทางเสื่อม" ให้แก่เด็ก

4.3 การพัฒนาพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปในทางที่ดีนั้น ควรใช้วิธี การเสริมแรงจูงใจและให้รางวัล มากกว่าการลงโทษ

4.4 ผู้ใหญ่ควรให้โอกาสเด็กได้สังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนใน

สังคม และฝึกให้เด็กได้วิเคราะห์ เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการประพตติกับผลที่เกิดขึ้นจากการประพตติชั่ว

5. บทบาทในฐานะที่เป็นผู้แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กที่มีแนวโน้มไปในทางเลื่อมแล้วให้กลับตัวได้ และประพตติดี

บทบาทของพระสงฆ์ในฐานะที่เป็นครูนั้น จำเป็นต้องรับผิดชอบต่อความผิดพลาดของเด็ก และไม่ควรรู้วิธี "นิ้วไหนร้ายตัดนิ้วนั้น" ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายแต่เลวร้ายที่สุดในการแก้ไขเด็กที่มีปัญหาทางศีลธรรม เพราะเด็กที่ถูกขับไล่ออกจากบ้าน ออกจากโรงเรียน และออกจากสังคม เด็กที่มีความรู้สึกว่าถูกรังเกียจไม่เป็นที่ยอมรับนั้น มีโอกาสน้อยเหลือเกินที่จะสำนึกถึงความถูกต้องดีงาม ผู้ใหญ่จึงต้องมีเมตตา และพยายามแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เขาประพตติชั่วไป เช่นนั้น ทั้งบ้าน โรงเรียน และวัด ต้องร่วมมือกัน และรับผิดชอบร่วมกันในการช่วยเหลือเด็ก เพราะเหตุว่าผู้ใหญ่จะเข็ดหน้าว่าตนเป็นคนดีอยู่ไม่ได้ถ้าเด็กที่แวดล้อมเขาอยู่นั้นล้วนแต่เป็นคนเลว

การปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ให้แก่เด็กและเยาวชน จึงมิใช่บทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ที่บ้าน หรือครูในโรงเรียนเท่านั้น หากแต่เป็นการสั่งสอน ฝึกฝน อบรม บ่มนิสัยที่พ่อแม่ครู และพระสงฆ์ตลอดจนสถาบันอื่น ๆ ของสังคมต้องเห็นความสำคัญและร่วมมือกันอย่างจริงจัง ซึ่งวิธีการที่ดีที่สุด คือ ทุกฝ่ายควรสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตน และปฏิบัติหน้าที่นั้นให้ดีที่สุด

พระสงฆ์และฆราวาสในฐานะที่เป็น "ครู" ในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ ก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนไทยให้มีค่านิยมที่ดีงาม ประพตติดีประพตติชอบ มีชีวิตที่สงบสุข และเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคต

ตอนที่ 2 ความเป็นมาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์

โรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้การอบรมศีลธรรม จรรยาและความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา ตลอดจนการฝึกปฏิบัติตามวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงามแก่เด็กและเยาวชน นอกเหนือจากที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียนตามปกติ การสอนศาสนาให้แก่เด็กในรูปแบบของโรงเรียนสอนศาสนานั้นมีมานานแล้ว ทั้งในยุโรปที่นับถือศาสนาคริสต์ และกลุ่มชาวมุสลิมซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม (พระปัญญานันทมุนี 2519: 25) ส่วนโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์นั้นเกิดขึ้นครั้งแรกในประเทศไทยศรีลังกา โดยได้แนวคิดมาจากโรงเรียนวันอาทิตย์ของศาสนาคริสต์ซึ่งมีขึ้นครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ ผู้เริ่มจัดตั้งคือ โรเบิร์ต ไรคส์ (Robert Raikes อ้างถึงใน สุวิมล เอกอรุ 2529: 47) มีจุดประสงค์เพื่อให้นักศึกษาแก่เด็กยากจนในโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งไม่มีโอกาสได้เรียน โดยเปิดสอนในวันอาทิตย์ตั้งแต่เวลา 10.00-12.00 น. และเวลา 13.00-17.00 น. สอนวิชาคณิตศาสตร์ อ่าน เขียน และเรียนคัมภีร์เป็นการเรียนโดยวิธีถาม-ตอบ ซึ่งต่อมาได้แพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว

สำหรับโรงเรียนสอนศาสนาพุทธ กำเนิดครั้งแรกในประเทศศรีลังกา โดยชาวอเมริกันผู้หนึ่งซึ่งสนใจในพุทธศาสนา และต้องการช่วยพุทธศาสนิกชนชาวลังกาต่อสู้กับนักเผยแพร่คริสต์ศาสนาและนโยบายเกี่ยวกับศาสนาของรัฐบาลอาณานิคมอังกฤษ มีลักษณะเป็นสถาบันอาสา คือ ทั้งพระภิกษุและฆราวาสที่ทำหน้าที่เป็นครู ไม่รับค่าตอบแทนใด ๆ โรงเรียนจะจัดตั้งอยู่ในวัดทั่ว ๆ ไป โดยมีเจ้าอาวาสของวัดนั้นเป็นผู้อำนวยความสะดวก เปิดสอนทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา 8.00-12.00 น. หลักสูตรมี 4 ระดับ คือ ระดับชั้นต้น ชั้นกลาง ชั้นปลาย และชั้นสูง ใช้เวลาเรียน 7 ปี วิชาที่เรียนคือ พุทธประวัติ ธรรมะ ประวัติพุทธสาวก และประวัติพระพุทธศาสนา (ประชุม ชุ่มเพ็งพันธ์ 2509: 29-30)

ปัจจุบันโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในประเทศศรีลังกา มีอยู่เกือบทุกวัด ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นฆราวาส มีพระภิกษุเพียงแห่งละ 2-3 รูปเท่านั้น นับว่าประสบความสำเร็จมากในการเผยแพร่พระพุทธศาสนา และอบรมศีลธรรมแก่เด็กและเยาวชน

การจัดตั้งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในประเทศไทย

หลังสงครามโลกประมาณปี พ.ศ. 2488 เป็นต้นมาสภาพสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยเฉพาะด้านศีลธรรมทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมเสื่อมลง เนื่องจากการรับเอาวัฒนธรรมบางอย่างที่ขัดกับสังคมไทยมาใช้ กระทั่งกระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้กำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงสภาพศีลธรรมของเด็กและเยาวชน โดยให้กรมสามัญจัดทำแบบให้ไว้พระสวดมนต์มาตรฐาน เพื่อใช้เป็นแบบเดียวกันทุกโรงเรียน และให้นิมนต์พระมาเทศน์ให้นักเรียนฟังเดือนละ 1 ครั้ง ตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละระดับ ส่วนการอบรมประจำสัปดาห์นั้น ให้มีเรื่องเกี่ยวกับศาสนาเดือนละครั้ง และในภาคเรียนหนึ่ง ๆ ให้โรงเรียนจัดทัศนศึกษาสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับศาสนา

ต่อมาในปี พ.ศ. 2497 กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดประชุมเรื่องการแก้ไขปัญหาสังคมและเด็กวัยรุ่น โดยได้นิมนต์พระเลขาธิการจากมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยเข้าร่วมด้วย และสรุปว่าการแก้ปัญหาความประพฤติเด็กต้องเริ่มที่ผู้ใหญ่ก่อน เพราะตราบโหดที่ผู้ใหญ่ยังเป็นแบบฉบับที่ไม่ดี การแก้ปัญหาของเด็กก็ทำได้ยาก และผลจากการประชุมทำให้พระสงฆ์กลุ่มหนึ่งสนใจจะร่วมกันค้นหาสาเหตุที่เด็กและเยาวชนไม่สนใจศาสนา มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยจึงจัดส่งพระนิสิตไปทดลองสอนวิชาศีลธรรมตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในโรงเรียนต่าง ๆ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่สนใจพุทธศาสนา แต่ครูขาดความรู้ในวิชาที่สอน การเรียนการสอนจึงไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายต่อวิชานี้ (จำนงค์ ทองประเสริฐ 2527:99)

จากความสำเร็จดังกล่าว มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัยจึงได้จัดให้มีการบรรยาย

ธรรมในวันอาทิตย์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ความรู้ในเรื่องศาสนาและศีลธรรมแก่คนทั่วไป เพื่อสามารถนำไปถ่ายทอดแก่เด็กต่อไปได้ และเมื่อผู้ใหญ่มาฟังบรรยายที่วัดก็จะพาลูกหลานมาด้วย เด็ก ๆ ก็อาศัยลานวัดเป็นที่วิ่งเล่น ส่งเสียงรบกวนผู้มาฟังธรรม คณะกรรมการเห็นว่าวัดน่าจะทำประโยชน์ให้แก่เด็กบ้าง ประกอบกับเวลานั้นมีพระผู้ใหญ่ได้มีโอกาสไปศึกษาและดูงานทางศาสนาในต่างประเทศ ได้เห็นพระสงฆ์ในประเทศศรีลังกาและพม่าจัดสอนศีลธรรมให้แก่เด็ก ในวันอาทิตย์ จึงได้นำความคิดนี้มาดำเนินการบ้างในประเทศไทย โดยเริ่มเปิดสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2501 (พระมหามนตรี เทวมนูติ 2526: 41) มีนักเรียน 72 คน และพระอาจารย์ 10 รูป จึงนับว่า มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ให้กำเนิดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์แห่งแรกของประเทศไทย

ในระยะแรกที่จัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากแหล่งใด แต่ต่อมาในระยะหลังได้รับความอุปถัมภ์จากศูนย์กลางผู้ปกครองนักเรียน ทั้งในด้านการเงินและอุปกรณ์การสอน นอกจากนั้นยังได้รับการอุดหนุนจากข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ผู้มีจิตศรัทธา นับว่า โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีมากในการสร้างพุทธเยาวชนที่ตีมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 30 ปี

เนื่องจากผู้ปกครองให้ความสนใจส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุเป็นจำนวนมาก ทำให้สถานที่เรียนไม่เพียงพอ ฉะนั้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 มหามกุฏราชวิทยาลัย วัดบวรนิเวศ จึงเปิดโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ขึ้นเป็นแห่งที่สอง ใช้ชื่อว่า "ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์"

การดำเนินงานของโรงเรียน ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากมูลนิธิ มหามกุฏราชวิทยาลัย และผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป และดำเนินงานร่วมกับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมาจนถึงปัจจุบัน

โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในปัจจุบัน

ความหมาย โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ คือ โรงเรียนที่คณะสงฆ์ หรือคณะบุคคล จัดตั้งขึ้นเพื่อเปิดสอนวิชาพุทธศาสนา ภาควจรีย์ศึกษา และวัฒนธรรมแก่เยาวชนในวันอาทิตย์ มีลักษณะสำคัญ คือ

1. ต้องเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้น โดยการดำเนินการของคณะสงฆ์ และ/หรือคณะบุคคลที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแผ่พุทธศาสนา และปลูกฝังศีลธรรมแก่เยาวชนตั้งแต่เยาว์วัย
2. ต้องเป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นภายในวัดหรือโรงเรียนของวัด
3. ต้องเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนวิชาพุทธศาสนา และหลักจรรยาศึกษาเป็นสำคัญ
4. ต้องเป็นโรงเรียนที่เปิดสอนโดยไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษาใด ๆ เปิดทำการสอนเป็นวิทยาทาน

5. มุ่งการสอนหนักไปทางด้านปฏิบัติมากกว่าด้านทฤษฎี (กรมการศาสนา 2523:

88)

ด้านการจัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์นั้น ในอดีตไม่มีระเบียบการจัดตั้ง แต่อย่างไร ปัจจุบันกรมการศาสนา (ม.ป.ป.) ได้กำหนดระเบียบและแนวทางการจัดตั้งไว้ เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติงานสำหรับวัดที่จะจัดตั้ง โรงเรียนประเภทนี้ ดังนี้

คู่มือการจัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นโรงเรียนที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเผยแผ่พระพุทธศาสนา ผู้จัดตั้งมีเจตนาปรารถนาที่จะทำงานเพื่อพระพุทธศาสนา ผู้เรียนซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในโรงเรียนสามัญอยู่แล้ว ต้องเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงศุกร์แต่ก็ยังมีศรัทธาที่จะมาศึกษาธรรมะในวันอาทิตย์อีกนับว่ามีวิริยะอุตสาหะอย่างแรงกล้า ฉะนั้นเพื่อสนองศรัทธาทั้งสองฝ่าย กรมการศาสนาจึงได้วางระเบียบไว้เพื่อความสะดวกแก่การปฏิบัติงาน จึงได้จัดทำคู่มือการจัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

1. เพื่อให้เยาวชนใช้เวลาว่างอยู่ใกล้ชีวิตพระศาสนา อันจะเป็นการนำไปสู่การอบรมทางจิตใจให้เป็นผู้ดีมีดีในรลพระธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมเพื่อเป็นองค์ประกอบที่ดีของสังคมในปัจจุบันและอนาคต
2. เพื่อปลูกฝังขนบธรรมเนียม ประเพณีอันดีงามของไทยไว้แก่เยาวชนมิให้สูญสิ้นไป
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างวัดกับบ้าน โดยอาศัยเด็กเป็นสื่อ
4. เพื่อเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ที่ดี แทนสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยทางเสื่อมของสังคมปัจจุบัน
5. เพื่อจัดกิจกรรมเสริมช่วยในการเรียนรู้วิชาสามัญที่นักเรียนเรียนอยู่ในโรงเรียนสามัญ
6. เพื่อสร้างภาพพจน์ที่ดีงามในสายตาของประชาชนให้แก่วัด ในแง่ของการทำประโยชน์แก่สังคมให้เด่นชัดขึ้น นอกเหนือไปจากกิจกรรมอบรมสั่งสอนศีลธรรมแก่ประชาชนอันเป็นหน้าที่ดั้งเดิมของวัด
7. เพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีอันดีระหว่างเด็กนักเรียน โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ซึ่งมาจากต่าง โรงเรียนสามัญ ทำให้ลดปัญหาความไม่สงบจากการทะเลาะวิวาทเนื่องจากการถือสิทธิ์พวก
8. เพื่อเป็นการลดภาวะของผู้ปกครองนักเรียนในการที่จะต้องเป็นห่วงกับการเที่ยวเตร่
9. เพื่อส่งเสริมให้สถาบัน หน่วยงาน องค์กรและสมาคมมูลนิธิต่าง ๆ ได้มีทาง

บำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม โดยเฉพาะการสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพให้แก่ชาติ
บ้านเมือง ได้มากขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินการจัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

1. ดำเนินการจัดตั้ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์
2. ประกาศรับนักเรียนชั้นต่าง ๆ คือ
 - ชั้นเตรียม รับจากนักเรียนประถมปีที่ 1-3
 - ชั้นต้น รับจากนักเรียนประถมปีที่ 4-6
 - ชั้นกลาง รับจากนักเรียนมัธยมปีที่ 1-3
 - ชั้นสูง รับจากนักเรียนมัธยมปีที่ 4-6
3. ประชุมครูแบ่งวิชาที่สอน จัดชั้นเรียนทำแผนการสอน
4. เปิดดำเนินการสอนในวันอาทิตย์ ในภาคเช้า หรือบ่าย ตามสะดวก
5. หาหรือซื้อปัญหาทางวิชาการ หลักการสอนจากหน่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดเพื่อขอ
คำแนะนำ
6. เมื่อดำเนินการเปิดโรงเรียนและดำเนินการได้พอเหมาะสมแล้ว ผู้อำนวยการ
จึงยื่นเรื่องขอจดทะเบียนอยู่ในความอุปถัมภ์ของกรมการศาสนาตามแบบของ
กองศาสนศึกษา โดยยื่นผ่านจังหวัดมาเท่านั้น

การดำเนินงานของ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์แต่เดิมนั้นมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ
ของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กับมหามกุฏราชวิทยาลัย ซึ่ง โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์
อื่น ๆ ได้นำมาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพของวัดต่าง ๆ สำหรับปัจจุบันการดำเนินงานของ
โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์มีลักษณะและแนวทางในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกันมากนัก คือ

1. ด้านการบริหารและการดำเนินงาน

การบริหารงานของ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในปัจจุบัน ประกอบด้วยหลัก
ใหญ่ ๆ 3 ประการคือ การจัดการ บุคลากร และงบประมาณ

ด้านการจัดการ โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในปัจจุบัน ต้องปฏิบัติตาม
ระเบียบว่าด้วยการจัดตั้ง หรือคู่มือในการจัดตั้ง ซึ่งกรมการศาสนากำหนดไว้

ด้านบุคลากร โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ที่กรมการศาสนาให้การอุปถัมภ์นั้น
จะดำเนินการโดยพระภิกษุสงฆ์ ซึ่งทำหน้าที่ทั้งด้านบริหารและการให้การอบรมสั่งสอนวิชาหลัก
ทางพระพุทธศาสนา ส่วนวิชาอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากความรู้และความเหมาะสมแก่สมณเพศนั้น ให้
เป็นหน้าที่ของฝ่ายฆราวาส

ด้านงบประมาณ ส่วนใหญ่ได้เงินทุนจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาค และได้รับเงิน
อุดหนุนบางส่วนจากกรมการศาสนา ซึ่งเป็นเงินจำนวนน้อยไม่พอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละปี เพราะ
ปัจจุบัน โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ในประเทศไทยมีจำนวนมาก แต่งบประมาณที่รัฐจ่าย

สนับสนุนงานมีน้อย

2. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ปัจจุบันกรมการศาสนาได้กำหนดรูปแบบกระบวนการเรียนการสอน ทั้งหลักสูตร ไว้ในลักษณะเดียวกัน ตั้งแต่ปี 2522 โดยให้ใช้หลักสูตรวิชาพระพุทธศาสนา ฉบับกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย วิชาบังคับ 3 วิชา คือ วิชาธรรม วิชาประวัติพระพุทธศาสนา และพุทธศาสนพิธี(ภาคผนวก ข.) ซึ่งใช้เวลาเรียนวิชาละประมาณ 50 นาที ต่ออาทิตย์ ส่วนวิชาเลือกขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของท้องถิ่นและความพร้อมของโรงเรียน เช่น พุทธศาสนาภาษาอังกฤษ วาทยศิลป์ นาฏศิลป์ ดนตรี ศิลปหัตถกรรม ภาษาอังกฤษ

ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนมี 2 ลักษณะ คือ ภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์จะต้องจัดให้นักเรียนมีกิจกรรมนอกเหนือจากภาคทฤษฎีด้วย และปัจจุบันถือว่าการจัดกิจกรรมนอกจากจะเป็นการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แล้ว ยังเป็นสิ่งดึงดูดใจให้เด็กและเยาวชนเข้าไปอยู่ใกล้ชิดกับพระสงฆ์และวัดมากขึ้นด้วย

3. ด้านกิจกรรม กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์นั้น มีอยู่หลายลักษณะ ทั้งที่เป็นกิจกรรมทางด้านศาสนาโดยตรง และกิจกรรมที่ฝึกหัดให้นักเรียนได้แสดงออกในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดทำวารสาร การวาดภาพทางศาสนา การส่งเสริมศิลปะอาชีพพิเศษ การทัศนศึกษา ฯลฯ

โดยสรุปแล้ว โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นจากความศรัทธาของคณะสงฆ์หรือกลุ่มบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแผ่พุทธศาสนา และปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กและเยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ได้ใกล้ชิดพระศาสนาอันจะเป็นการนำไปสู่การอบรมทางจิตใจให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ชนบธรรมเนียมประพฤติอันดีงามตามที่พึงประสงค์ เป็นการศึกษาที่วัดจัดขึ้นแบบให้เปล่าในวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุด โดยมีพระภิกษุเป็นผู้สอน และสอนโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน ผู้เรียนมาเรียนเองด้วยความสมัครใจ ไม่มีการบังคับ นับเป็นการให้การศึกษาอิสระแบบรูปแบบหนึ่ง ที่จัดขึ้นนอกเหนือไปจากการศึกษาภาคปกติในระบบโรงเรียน โดยได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ และผู้มีจิตศรัทธาทั่วไป โดยที่การให้การศึกษาอิสระแบบนี้ในรูปแบบของโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ดังกล่าว จะสามารถเจริญก้าวหน้า และดำเนินต่อไปได้ก็ด้วยความร่วมมือช่วยเหลือกันอย่างจริงจังของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งฝ่ายผู้เรียน ผู้สอน และผู้สนับสนุน

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์

นภวรรณ มายะการ (2529: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทของครูตาม การรับรู้ของตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาในจังหวัด ฉะเชิงเทรา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของครูตามการรับรู้ของ ตนเองในการปลูกฝังค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยจำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ ในการสอน และระดับชั้นที่สอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามครูที่ทำหน้าที่ประจำชั้นจำนวน 486 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูได้ปลูกฝังค่านิยมด้านการมีศีลจะ และการประหยัดอยู่ในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบระหว่างเพศ พบว่า ครูเพศหญิงและชายมีบทบาทในการปลูกฝัง ค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเอง ไม่แตกต่างกัน ส่วนค่านิยมด้านการมีศีลจะและการประหยัด ครู เพศชายมีการปลูกฝังมากกว่าเพศหญิง

ด้านวุฒิทางการศึกษา พบว่าครูที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีมีบทบาทในการ ปลูกฝังค่านิยมมากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีทั้ง 3 ด้าน

ด้านประสบการณ์การสอน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป มีบทบาท ในการปลูกฝังค่านิยมด้านการมีวินัยในตนเองมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปี ส่วนค่านิยม เรื่องการมีศีลจะและการประหยัด ทั้งครูที่มีประสบการณ์การสอนไม่เกิน 9 ปี และ เกิน 10 ปีขึ้นไป มีบทบาทในการปลูกฝังไม่แตกต่างกัน

และด้านระดับชั้นที่สอน พบว่า ครูที่สอนในระดับชั้นประถมปีที่ 1-2, 3-4 และ 5-6 มีการปลูกฝังค่านิยมทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

ศรีสุดา ลิขิตวงศ์ (2528: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ บทบาทจริงและบทบาทที่คาดหวังของครูในการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการแก่นักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของผู้บริหาร และครูสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร 111 คน ครู 364 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบ สัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารรับรู้ว่ บทบาทที่ครูปฏิบัติจริงในการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการอยู่ในระดับปานกลาง และคาดหวังให้ครูปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ส่วนบทบาทที่ ผู้บริหารเห็นว่าครูปฏิบัติมากที่สุดและคาดหวังให้ครูปฏิบัติมากที่สุดคือ บทบาทด้านการมีระเบียบ วินัยและเคารพกฎหมาย และบทบาทที่ผู้บริหารเห็นว่าครูปฏิบัติน้อยที่สุดและคาดหวังให้ครูปฏิบัติ น้อยที่สุด คือบทบาทด้านการพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ

ครูรับรู้ว่ บทบาทที่ตนเอง ได้ปฏิบัติจริงและบทบาทที่ตนเองคาดหวัง ในการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการอยู่ในระดับมาก บทบาทที่ครูเห็นว่าตนเอง ได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ บทบาทด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และบทบาทด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา บทบาทที่ครูคาดหวังว่าตนเองควรปฏิบัติมากที่สุดคือ บทบาทด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ส่วนบทบาทที่ครูปฏิบัติน้อยที่สุดและคาดว่าตนเองควรปฏิบัติน้อยที่สุดคือ บทบาทด้านการประหยัดและออม

2. บทบาทจริงกับบทบาทที่คาดหวังของครูในการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการให้แก่ักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกัน

3. ด้านความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารกับครู เกี่ยวกับบทบาทจริงและบทบาทที่คาดหวังของครู พบว่า การรับรู้ของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับบทบาทที่ครูได้ปฏิบัติจริง ไม่แตกต่างกัน ส่วนบทบาทที่คาดหวังของครู ทั้งผู้บริหารและครูมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะบทบาทด้านความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ที่ผู้บริหารและครูมีความคาดหวังที่แตกต่างกันมาก

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของครูในการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แก่ักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู พบว่า

4.1 ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกัน ในปัญหา เรื่องภูมิหลังของนักเรียนและสภาพการอบรมที่ต่างกัน สภาพสังคมเป็นแบบอย่างที่ไม่ดี และครูต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการสอนเพื่อให้ครบตามหลักสูตร

ส่วนความคิดเห็นต่อปัญหาที่แตกต่างกัน คือ ผู้บริหารมีความเห็นว่าตน ไม่มีเวลาในการอบรมักเรียน แต่ครูมีความเห็นว่า ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้การสนับสนุน

4.2 ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหาดตรงกัน คือ ครูต้องให้ความรู้ และชี้แนะให้นักเรียน เห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ และผู้นำประเทศ และผู้ใหญ่ในสังคมต้องปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดี

ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญาที่แตกต่างกัน คือ ผู้บริหารเห็นว่าตนเองควรกระจายงานและความรับผิดชอบให้ผู้อื่น และควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ครู ให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ แต่ครูมีความเห็นว่า ผู้บริหารควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครูและนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นและให้ความเป็นกันเอง และครูทุกคนต้องถือเป็นหน้าที่ที่จะต้อง เสียสละเวลาเพื่อปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการให้แก่ักเรียน

อรันันท์ บุญประสิทธิ์ (2527: 88-96) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครู และผู้ปกครอง เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร

โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครู และผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูกับผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมัธยมศึกษา และหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสมแก่นักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย สังกัดโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนราษฎร์ และโรงเรียนสาธิต ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 250 คน และผู้ปกครองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายจากโรงเรียนทั้ง 3 ประเภท จำนวน 250 คน เครื่องที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่าและแบบปลายเปิด ผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้ปกครองมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า วิธีการปลูกฝังพฤติกรรมที่ตั้งงามที่สำคัญที่สุดได้แก่ การที่ผู้ใหญ่ต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี วิธีการปลูกฝังพฤติกรรมที่มีความสำคัญรองลงมาได้แก่ การที่ผู้ปกครองและครูต้องให้ความร่วมมือกัน

งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์

ได้มีผู้ศึกษาและทำงานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้ จีรพันธ์ พิทักษ์ (2524: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่เคยเรียนและไม่เคยเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับจำนวนปีที่เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์มีจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างจริยธรรมกับจำนวนปีที่เรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์

เจียรนัย พงษ์ศิริวาทย์ (2528: บทคัดย่อ) ได้วิจัยการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ 77 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ 410 คน โดยใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละมัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลของการเป็นอาจารย์สอนวิชาภาษาอังกฤษในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เนื่องจากต้องการให้เขาเหล่านั้นสามารถนำเอาหลักพระพุทธศาสนาไปช่วยแก้ปัญหาประจำวัน ส่วนเหตุผลของนักเรียนที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ เพราะสนใจทางพุทธศาสนาและสนใจที่จะเรียนวิชาธรรมะภาคภาษาอังกฤษ

สุวิมล เอกอุรุ (2529: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาของโรงเรียนพุทธศาสนาวัดอาทิตย์ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน

290 คน และนักเรียน 360 คน ผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพของ โรงเรียนพุทธศาสนาวินาศวันอาทิตย์ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการบริหารและการดำเนินงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ปรับปรุง กิจกรรมของโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา โดยใช้ผลการสอบของนักเรียน และข้อเสนอแนะจากการ ประชุมสัมมนา และความคิดเห็นของผู้ปกครองและประชาชนทั่วไปมาเป็นแนวทางในการพัฒนา โรงเรียน ส่วนด้านหลักสูตรและการสอนพบว่า ทักษะคิดและนิสัยที่ดีที่นักเรียนได้รับจากโรงเรียน พุทธศาสนาวินาศวันอาทิตย์ คือ ความรับผิดชอบ ความมีเมตตากรุณา และความกตัญญูกตเวทิตา และ ในด้านความร่วมมือที่ได้รับ ความต้องการที่โรงเรียนต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดได้แก่ ทุน ในการดำเนินงาน ด้านวิชาการ การประชาสัมพันธ์และด้านคำปรึกษาแนะนำ

จากผลงานวิจัยเกี่ยวกับ โรงเรียนพุทธศาสนาวินาศวันอาทิตย์ที่กล่าวมา ทำให้ทราบว่า นักเรียนที่เข้าเรียนใน โรงเรียนพุทธศาสนาวินาศวันอาทิตย์มีจริยธรรมสูงกว่านักเรียนที่ไม่เคยเรียน โรงเรียนพุทธศาสนาวินาศวันอาทิตย์ มีทักษะคิดและนิสัยที่ดี และเหตุผลที่เข้าเรียนเพราะสนใจทาง พระพุทธศาสนาและสนใจที่จะเรียนวิชาธรรมะภาคภาษาอังกฤษด้วย

ส่วนสภาพและปัญหาของ โรงเรียนพุทธศาสนาวินาศวันอาทิตย์ พบว่า โรงเรียนยังต้องการ ความช่วยเหลือในเรื่อง เงินทุนดำเนินการ ด้านวิชาการ การประชาสัมพันธ์ ความคิดเห็นและ คำแนะนำจากผู้ปกครอง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา โรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น